

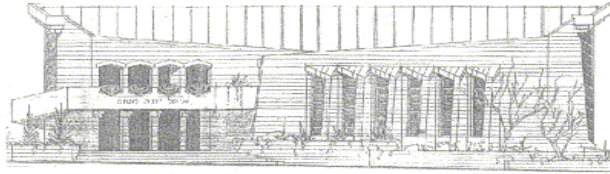
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דברים ע"י הרב דוד אברהם ספקטור בטקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה תשס"ח

כבוד הרבנים, הרב אבישי דוד והרב אורן דובדבני, המרצה הנכבד מר אריאל אדר, המארגנים הגב' תמר לזניק ודר' יונתן ברקלי, קהל קדוש, אחי ורעי.

מידי שנה אנו מתכנסים כאן ביחד ביום הזיכרון לשואה ולגבורה ומקיימים מצות 'זכור את עשה לך עמלק'. ביום הזה אני נזכר במצב דומה שקראנו עליו בשביעי של פסח, כאשר עם ישראל בפעם הראשונה בהיסטוריה שלו, עמד לפני סכנת השמדה, לפני שואה. הים לפנייהם והמצרים רודפים אחריהם. רבים התייאשו ואמרו נפול לים. אחרים התייאשו למחצה. נשוב למצרים. לפחות נחיה בגלות כעבדים עם עבדות פרך ולא נמות. כך אמרו על הים וכך רבים אמרו בשואה. אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו. מי יכול לעמוד במחיצתם של קדושי השואה. האם אפשר היה לנהוג כשתי הכיתות האחרות שעל הים שאחת אמרה נלחם במצרים. עלינו חמושים ממצרים ובנשק הדל שבידינו נלחם כמו בגטו ורשה. ולא עלתה בידם. ויש שאמרו נצווה כנגדם. זה יפחיד אותם ויש מפרשים נתפלל ונצווה לה' אולי יחוס, אולי ירחם. אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו ואל תשאל את ניצולי השואה למה הייתם חלשים ולא התנגדתם. גזרה היא מלפני ואין אתה רשאי להרהר אחריה. ומי יכול לעמוד במחיצתם של גיבורי הרוח אלה, קדושי השואה ?

קראנו בליל הסדר: חייב כל אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. אבל אצל הורי זה לא היה כאילו אלא זה היה באמת. השנה ישבתי שבעה בבלגיה על אמי ז"ל שעברה את השואה בגטו היהודי באנטוורפן. בשבעה באו רבים מותיקי העיר לנחם אותנו. ספרתי להם איך אמי וסבתי עברו את השואה באנטוורפן ברחוב מרכזי מלא חנויות של יהודים בדירה שלהם בקומה השלישית. הם המנחמים שעל בשרם ממש עברו את השואה לא האמינו לי. הלא זה ידוע שלא נשארו יהודים בתוך הגטו היהודי. הלא את כולם לקחו הגרמנים לאושוויץ. כנראה שההשגחה העליונה רצתה אחרת. אמי וסבתי שרדו את השואה בגטו באנטוורפן וסבי במחנה-שבויים באוסטריה וחזר הביתה אחרי המלחמה.

ראיתי שאמי יודעת לשחק היטב בקלפים ולא ידעתי מאיפה הכישרון הזה. בשבעה גיליתי את הסוד. בגיל בת-מצוה היא היתה "הצנטר". מספר ארבע כדי שיוכלו לשחק קלפים. לדבר היה אסור ואם כבר אז מאד בלחש. איך אפשר להחזיק מעמד בזמן הנורא הזה שכשרואים דרך החלון שלוקחים למטה את השכנים, את היהודים ממול. ענן הכבוד שמר עליה. אחד מעיר ושנים ממשפחה

נסתרים דרכי ה'. אמי כילדה בגיל 12 הלכה לבקר את הסבא וסבתא שלה באנטוורפן. באמצע הביקור באו הנאצים לקחת אותם למחנה השמדה, לאושוויץ, וגם אותה רצו לקחת, אבל בנס ממש שלחו אותה הביתה וזו היתה הפעם האחרונה שראתה את הסבא והסבתא שלה. הסבתא אמרה לה ביאדיש. תראי להם את הקוויטל, הפתק שכתובה עליו שאת אזרחית מאנגליה. החיילים הגרמנים ראו את הפתק וצעקו לה "ארויש, ארויש", החוצה, החוצה והיא רצה ביתה. זה היה על פי הסכם בין גרמניה לאנגליה שלא פוגעים באזרחים הנמצאים בשטח האויב. זה היה כמעט ההסכם היחיד שהגרמנים שמרו עליו, כדי שאנגליה לא תפגע באזרחים הגרמנים שגרו בלונדון וביניהם מרגלים רבים. לא ידעו אותם רשעים שבאותו רגע הם הצילו לא רק ילדה קטנה אחת ממות באושוויץ אלא באותו רגע הם הצילו בעל כרחם את בניה, נכדיה וניניה שממשיכים אותה בבחינת 'עם ישראל חי'.

שלושת בני הגדולים נסעו בתום השבעה על אמי ז"ל ברכבת למוזיאון השואה במכלן ליד אנטוורפן. שם ריכזו בתקופת השואה את יהודי בלגיה והעבירו אותם ברכבות לאושוויץ. שם ראו לראשונה, בני ארץ ישראל, דור השלישי לשואה את שמות המשפחה שנספו באושוויץ והבינו שכל זה היה באמת ולא 'כאילו' יצאנו ממצרים. לפני כתשעה חודשים, בג' אלול עמדתי בבית הקברות היהודי בכפר PUTTEN בהולנד ליד הגבול עם בלגיה. הבאתי את אמי זכרונה לברכה למנוחת עולמים. לא לחינם נקרא בית העלמין גם בית החיים. בשנת תשי"ב 1942 הלכו אבי עם אחותו וסבי וסבתי בבית הקברות הזה ועברו כאן את הגבול מהולנד לבלגיה ומשם לצרפת, לספרד ובאניה לגמיקה ליד עמריקא. אכן המקום הנורא הזה היה להם לבית חיים ממש. בשבת פרשת-נשא באותה שנה עלה אבי כבר מצוה לתורה בבית הכנסת בדרום אמסטרדם עם טלאי צהוב. ששה שבועות אחרי הבר-מצוה, הורידו אבי, אחותו, סבי וסבתי את טלאי הצהוב והלכו ברחוב באמסטרדם כהולנדים פרוטסטנטים עם שמות חדשים. הם עלו לרכבת, על אף שהיה אסור ליהודים לנסוע בה, ונסעו לדרום הולנד, לגבול עם בלגיה. משם נסעו באוטובוס לבית הקברות, שנמצא על הגבול ממש. סבתי ספרה לאבי שהולכים לבקר איזה קבר של איזו דודה. באוטובוס קם חייל גרמני בפני סבתי ונתן לה את מקומו לשבת. ביומן הבריחה שלו כתב אבי אז, ש"אם החייל היה יודע שאנחנו בורחים, הוא היה עושה אחרת." ואבי כילד בגיל הבר-מצוה היה מודע מאד למצב וכתב בפתח יומן-הבריחה שלו בשנת 42: "אם לא היינו בורחים היינו היום בפולין והיינו מתים."

הגבול עם בלגיה היה מואר ע"י פרוג'קטורים של הגרמנים ולא היה כמעט סכוי לעבור את הגבול חיים, אבל כמו בליל הסדר בחצות הלילה ממש, וברח מלא באה הישועה בדמות שני מבריחי גבול. בהזדרכתם עברו את הגבול בריצה והגיעו לבית של איכר בלגי ומשם המשיכו אבי, אחותו סבי וסבתי את דרכם לחרות ולחיים. נפלאות דרכי ה'. כשעמדתי בג' אלול בבית החיים על גבול הולנד ובלגיה, בין החיים לבין המתים, הרגשתי שנסגר מעגל. 'עם ישראל חי' ! למרות הכל ! ומתקיימת בנו נבואת יחזקאל (לז, יב): 'כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהִים הִנֵּה אֲנִי פֹתֵחַ אֶת קְבֻרֹתֵיכֶם וְהֵעֲלִיתִי אֶתְכֶם מִקְבְּרֹתֵיכֶם עִמִּי וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל אֶדְמַת יִשְׂרָאֵל.